

Umenie a kultúra – výtvarná výchova

Charakteristika predmetu

Predmet výtvarná výchova (ďalej VV) nižšieho sekundárneho vzdelávania plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Výtvarná výchova
Ročník:	siedmy
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠKVP:	1h
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú,
- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu
- umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Ťažisko sebavyjadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sú zaradované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície po vizuálnom vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu, po pluralite spôsobov vytvárania. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívnej. Žiak reaguje na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Preto vo výtvarnej výchove potrebuje objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu.

Ciele predmetu

Cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na predmet v predchádzajúcom ročníku, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania, poznávanie základných slohov, štýlov a tendencií výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, fotografie, filmu) a postoje (formovanie si vlastného názoru, vkusu, prístupu k umeniu a sebavyjadrovaniu). Predmet vedie k získaniu základných kompetencií (na úrovni reflexie i sebavyjadrovania) v oblasti vizuálnej kultúry (výtvarné umenie, fotografia, film, elektronické médiá, architektúra, dizajn), ktorá je v súčasnosti dominantnou oblasťou spoločenských komunikačných procesov. Dôraz sa kladie na spoznanie jazyka - vyjadrovacích prostriedkov a na prepojenie neverbálneho a verbálneho vyjadrovania.

Obsah vzdelávania

Tematický celok - obsah

Počet hodín

1. Základné prvky výtvarného vyjadrovania - výtvarný jazyk. Poriadok a chaos/usporadúvanie prvkov v kompozíci.	2
2. Možnosti zobrazovania videného sveta: a)Kreslenie priestoru/perspektíva. b)Maľovanie krajiny/priestoru.	2
3. Podnety výtvarného umenia /médiá, štýly, procesy, techniky. Témy -Dada, Neodada, Akčné umenie.	2
4. Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia. Renesančné umenie.	3
5. Podnety fotografie - fotografická reportáž, spájanie obrazov, tvorba deja, záznam akcie, performance.	2
6. Podnety filmu a videa – scenár, literárna príprava filmu alebo videa.	2
7. Podnety architektúry - typ, funkcia a výraz stavby.	3
8. Podnety dizajnu - dizajn výrobku, návrh úžitkového predmetu.	2
9. Podnety tradičných remesiel - podnety krajčírstva, čipkárstva.	2
10. Elektronické médiá - morfing/transformácie tvaru na iný tvar prostredníctvom softvéru alebo prostredníctvom rozkreslenia.	3
11. Podnety hudby a literatúry-synestetické podnety, vizuálna poézia, pokus o recitáciu.	2
12. Podnety rôznych oblastí poznávania sveta -telo človeka, zvierat'a.	3
13. Tradícia a identita /kultúrna krajina - rozprávky, príbehy, legendy a história obce.	3
14. Škola v galérii /galéria v škole - slovo a obraz.	2

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov

Predmet výtvarná výchova je klasifikovaný známku, hodnotený slovne, účasťou prác v rôznych súťažiach.

Učiteľ u žiaka hodnotí primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy,
  - otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení,
  - cieľavedomosť riešení,
  - záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok,
  - schopnosť spolupracovať,
  - schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov;

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov,
- formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka),
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania,
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie,
- mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky);

c) priebeh získavania vedomostí:

- znalosti oblasti vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
  - pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho,
  - znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania;

- využiť výborné práce na súťažiach, ako ukážky vo vyučovacom procese.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- dejiny umenia – učebnica,
- internet, časopisy, multimédiá,
- didaktické pomôcky,
- knižnica (školská, krajská),
- galérie,
- tlač,
- televízia, rozhlas, film, divadlo.